

УДК 342.98.007.62

УЧАСТЬ ЕКСПЕРТА В АДМІНІСТРАТИВНО-ДЕЛІКТНОМУ ПРОВАДЖЕННІ: ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Наталія Янюк

*Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Університетська 1, Львів, Україна, 79000,
e-mail: nataliya.yanyuk@lnu.edu.ua
ORCID.ID:0000-0001-6427-2599*

Висвітлено актуальні питання забезпечення функціонування інституту експертизи в адміністративно-деліктному провадженні. Розкрито поняття адміністративно-деліктного провадження та визначено його завдання, охарактеризовано зміст. Визначено співвідношення адміністративного та адміністративно-деліктного провадження.

Окреслено процедуру призначення експертизи і досліджено статус осіб, уповноважених проводити експертизу. В результаті аналізу законодавчих актів, що регулюють відповідні правовідносини, виявлено основні прогалини правового регулювання експертизи. В Кодексі України про адміністративні правопорушення визначено осіб, які можуть призначити експертизу. На основі аналізу можна зробити висновок про те, що права на подання клопотання про призначення експертизи не має особа, яка притягується до адміністративної відповідальності. В Законі України «Про адміністративну процедуру» чіткіше врегульовано питання призначення експертизи. Згідно зі ст. 57 Закону України «Про адміністративну процедуру» адміністративний орган може призначити експертизу з визначенням експерта чи експертної установи та питань експертизи і за своєю ініціативою, і за клопотанням особи. Оскільки адміністративно-деліктне провадження є одним із видів адміністративного провадження, то доцільно врахувати позитивні процедурні норми цього Закону.

У результаті аналізу нормативно-правових актів, що регулюють процедуру професійної експертизи, виявлено законодавчі прогалини. Зроблено висновок про необхідність удосконалення правового регулювання у цій сфері. Сформульовано рекомендації, спрямовані на вдосконалення правового регулювання експертизи через уніфікацію процедурних норм, зокрема щодо призначення експертизи, щодо строку проведення, щодо форми висновку експерта.

Ключові слова: адміністративне правопорушення, експертиза, висновок експерта, електронний висновок експерта.

DOI: <http://dx.doi.org/10.30970/vla.2024.79.166>

Основним законодавчим актом, який визначає засади провадження в справах про адміністративні правопорушення, залишається Кодекс України про адміністративні правопорушення 1984 р. (далі – КУпАП) [1], один з небагатьох, який, попри значну кількість змін, за своїм змістом залишається таким, яким був на момент прийняття. Це зумовлює критичні зауваження і з боку науковців, і практиків. Серед проблемних питань інститут експертизи, зокрема участь експерта в адміністративно-деліктному провадженні, його права і обов'язки, значення висновку експерта для прийняття об'єктивного рішення в справі про адміністративне правопорушення.

Упродовж останніх років науковці звертали увагу на деякі аспекти проблематики, зокрема це бачимо в працях багатьох учених, серед яких наукові дослідження В. Б. Авер'янова, О. А. Банчука, І. П. Голосніченка, О. В. Когут,

Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова, О. В. Кузьменко та ін. Проте залишаються актуальними процедурні питання щодо ініціювання та проведення експертизи в справах про адміністративні правопорушення, щодо оформлення висновку, який містить професійну оцінку з певних обставин справи. Після прийняття Закону України «Про адміністративну процедуру» (далі – ЗАП) [2] виникає ще одне завдання – узгодити процедурні норми цього Закону і КУпАП.

Метою статті є з'ясувати особливості участі експерта в адміністративно-деліктному провадженні, як особи, професійні знання якої, сприяють всебічному та об'єктивному вирішенню справи, а також порівняти деякі процедурні норми окремих законів у частині регулювання процедури проведення експертизи. Основна увага зосереджена на порівняльному аналізі положень Кодексу України про адміністративні правопорушення і Закону України «Про адміністративну процедуру», поряд з цим у межах досліджуваної тематики проаналізоване й інше законодавство.

З часу проголошення незалежності Української держави відбувся не просто розвиток адміністративного права, як класичної галузі публічного права, але й оновилося його розуміння – саме як «публічно-сервісного» права. Це зумовило зміну доктринальних підходів щодо окремих інститутів адміністративного права, а тому виникла необхідність оновлення доктрини адміністративно-деліктного права. Цей напрям потребує неабияких змін і увідповіднення до європейських стандартів. Початком мало бути прийняття нового базового законодавчого акта про адміністративну відповідальність чи адміністративні проступки, проте цього не сталося. Аналізуючи чинний КУпАП, О. А. Банчук, один із провідних дослідників з питань реформування адміністративно-деліктного законодавства, звертає увагу на недоліки Кодексу, зокрема на те, що останній «оперує застарілою термінологією, є еkleктичним (поєднує різномірні за своєю природою елементи з матеріального та процедурного права)». Зрештою науковець робить висновок про те, що КУпАП (1984) «в цілому не відповідає нинішнім реаліям» [3, с. 183].

У науковій літературі міститься слушна думка про те, що «спроби реформування адміністративно-деліктного законодавства простежувалися протягом усього періоду незалежності Української держави...але змушені ним користуватися, незважаючи на те, що чинний КУпАП містить багато концептуальних недоліків, норми якого характеризуються розпоширеністю та не системністю» [4, с. 188]. Непослідовність внесення змін до окремих частин КУпАП не усунуло тих проблем, які є в Кодексі. Значні прогалини є в урегулюванні процедури проведення адміністративного розслідування, яке є «комплексом процесуальних дій, спрямованих на встановлення обставин проступку, їх фіксування і кваліфікацію» [5, с. 283]. Це стосується і залучення осіб, які сприятимуть у з'ясуванні таких обставин, і до їх числа відносять експертів. Сподіваємось, що ці проблеми вдасться вирішити, оскільки в червні цього року було зареєстровано черговий проєкт Кодексу України про адміністративні проступки (№ 11386), який, станом на сьогодні, знаходиться на розгляді профільного комітету Верховної Ради України.

Оскільки застосування заходів адміністративної відповідальності не є самоціллю органів адміністративної юрисдикції, а засобом реагування на порушення встановлених норм, то при застосуванні цих заходів має враховуватися виховний момент для правопорушника і запобігання вчиненню ним нових адміністративних проступків. Відтак уповноважений на розгляд справи орган чи посадова особа зобов'язані докласти максимум зусиль для оперативного і повного з'ясування всіх обставин справи у відносно короткі строки, характерні для таких проваджень. Це означає, що вони мають дослідити всі докази, якими підтверджується або спростовується факт

учинення проступку певною особою. Згідно зі ст. 251 КУпАП докази в справі про адміністративне правопорушення встановлюються визначеними засобами, зокрема висновком експерта. При характеристиці процедури проведення експертизи варто з'ясувати наступні питання: хто може ініціювати залучення експерта; ким призначається експертиза; який статус має експерт в адміністративно-деліктному провадженні; які вимоги до форми та змісту висновку експерта. Задля отримання відповіді на ці запитання проведено порівняльний аналіз декількох законодавчих актів, що допоможе простежити особливості врегулювання щодо окремих видів проваджень, виявити наявні прогалини, а також запропонувати способи їх усунення.

Оскільки адміністративно-деліктне провадження є різновидом адміністративного провадження, тому доречно з'ясувати, яким чином питання участі експерта визначене в Законі України «Про адміністративну процедуру». З іншого боку, провадження у справах про адміністративні правопорушення має деякі подібності з кримінальним провадженням, яким є «досудове розслідування і судове провадження, процесуальні дії у зв'язку із вчиненням діяння, передбаченого законом України про кримінальну відповідальність», згідно з п.10 ч.1 ст. 3 Кримінального процесуального кодексу України, 2012 р. (далі – КПК України) [6]. Тож проведено аналіз відповідних положень кримінально-процесуального закону.

Згідно з ч.1 ст. 273 КУпАП експерт призначається органом (посадовою особою), у провадженні якого перебуває справа про адміністративне правопорушення. Використане формулювання «у провадженні якого перебуває справа», а не «на розгляді якого знаходиться справа», не дає можливості точно визначити, на якій саме стадії провадження можна залучити експерта. Безперечно, у спрощеному провадженні, яке обмежується виявленням правопорушення і винесенням постанови на місці вчинення правопорушення (ст. 258 КУпАП), про проведення експертизи не йдеться. Проте у звичайному провадженні в справах про адміністративні правопорушення (проступки) можна виокремити певні стадії, як порівняно самостійні частини адміністративно-деліктного провадження, що характеризуються такими ознаками: наявністю уповноваженого суб'єкта (найчастіше – уповноваженої особи), колом конкретних завдань, певними процесуальними діями, які вчиняються у визначених часових межах [7, с. 417]. Хоча науковці ведуть дискусію щодо кількості стадій провадження в справах про адміністративні правопорушення, але більшість виділяє чотири стадії [8, с. 202; 9, с. 313; 10, с. 346]. Цілком логічно, що на стадії оскарження і на стадії виконання постанови про накладення адміністративного стягнення призначати експертизу немає підстав. Зовсім не викликає сумнівів, що експертиза може призначатися на стадії розгляду справи, що сприятиме прийняттю об'єктивного та обґрунтованого рішення. Проте виникає запитання щодо можливості залучення експерта на стадії порушення справи про адміністративні проступки, оскільки з метою правильного оформлення протоколу і попередньої кваліфікації діяння можуть виникнути підстави для проведення експертизи, зокрема у зв'язку з екологічними правопорушеннями, які пов'язані з викидом шкідливих речовин в атмосферне повітря, невикористанням чи неналежним використанням юридичною особою очисних систем. При визначенні їх складу може виникнути потреба в експертизі для встановлення шкідливих наслідків для навколишнього природного середовища і для населення, для правильної кваліфікації діяння й визначення доцільності застосування заходів адміністративного припинення ще до винесення рішення про застосування заходів адміністративної відповідальності. Найчастіше це стосується справ за участю юридичної особи.

У ст. 273 КУпАП окремо визначено підстави для проведення експертизи: «для визначення розміру майнової шкоди, заподіяної адміністративним правопорушенням, а також суми грошей, одержаних внаслідок вчинення адміністративного правопорушення, які підлягатимуть конфіскації». Проте у статті нічого не сказано, хто може ініціювати її проведення. Хоча у ч. 1 ст. 268 КУпАП визначено права особи, яка притягається до адміністративної відповідальності, заявляти клопотання, але в переліку немає клопотання про призначення експертизи (залучення експерта).

У ст. 273 КУпАП окреслено обов'язки і права експерта в межах провадження у справах про адміністративні правопорушення. Основним обов'язком є «з'явитися на виклик відповідного органу (посадової особи) і дати об'єктивний висновок у поставлених перед ним питаннях». Задля цього експерт наділений певними правами, які умовно можна поділити на певні групи: 1) право досліджувати матеріали справи (знайомитися з матеріалами справи, що стосуються предмета експертизи, заявляти клопотання про надання йому додаткових матеріалів, необхідних для дачі висновку); 2) право опитувати особу, яка притягається до відповідальності, потерпілого, свідка в межах предмета експертизи, але це можна робити лише з дозволу органу (посадової особи), в провадженні якого перебуває справа; 3) право бути присутнім при розгляді справи. Крім цього, О. В. Когут називає «право на відшкодування витрат, пов'язаних з проведенням експертизи», а також пропонує додати «право на відмову експерта від дачі висновку, якщо наданих матеріалів недостатньо» [11, с. 99]. Щодо останньої пропозиції, то є сумніви про її доцільність, оскільки експерт має право заявляти клопотання про додаткові матеріали, що дозволить надати висновок з питань, які визначив орган (посадова особа). Але експерт може відмовитися, якщо в нього недостатньо знань для експертизи.

Серед адміністративно-деліктних проваджень варто виокремити провадження у справах про порушення митних правил, що регулюється Митним кодексом України (далі – МК України) [12]. У ст. 503 МК України зазначено, що «експертом може бути особа, яка має необхідні знання для надання відповідного висновку». Щодо призначення експерта, то законодавець використав формулювання, подібне до того, яке міститься в КУпАП: «експерт призначається посадовою особою митного органу, в провадженні якої перебуває справа про порушення митних правил», що правда підстава визначена по-іншому – «у разі потреби в спеціальних знаннях». Припис ст. 503 МК України викладений більш стисло, порівняно з КУпАП, і називає лише першу групу прав експерта, але наголошує на тому, що права спрямовані на те, щоб «надати об'єктивні висновки з поставлених перед ним питань». У ч. 2 ст. 515 МК України особі, щодо якої порушено справу, надано право на проведення незалежної експертизи за свій рахунок, альтернативний варіант експертизи. Проте це право не закріплене у ст. 498 МК України (Права та обов'язки осіб, які притягуються до адміністративної відповідальності за порушення митних правил, та заінтересованих осіб). Про неузгодженість між відповідними нормами йдеться у юридичній літературі: «право на проведення незалежної експертизи (ч. 2 ст. 515 МК України), яка, хоч і покликана забезпечити об'єктивність вирішення справи, проте не відповідає обсягу прав, визначених статтею 498 МК України». При цьому зауважено, що «до призначення такої експертизи необхідно з'ясувати компетентність експерта чи експертної установи у спеціальній сфері для встановлення можливості надання ними відповіді на питання, що підлягають з'ясуванню, шляхом надання документів, що засвідчують фаховість експерта у певній галузі». Науковці дійшли висновку про те, що оскільки такі критерії законодавцем не визначені у ст. 273 КУпАП, то «вони мають абстрактний характер» [13, с. 65–66].

Згідно з положеннями ст. 273 КУпАП і ст. 503 МК України ініціювати призначення експертизи можуть лише органи чи посадові особи «у провадженні яких перебуває справа». На відміну від цього, у ч. 1 ст. 57 Закону «Про адміністративну процедуру» визначено, що експертиза може бути призначена й адміністративним органом з власної ініціативи, і за клопотанням особи. Експертиза призначається адміністративним органом «для з'ясування обставин справи та надання їм оцінки, що потребують спеціальних знань, адміністративний орган у випадках, передбачених законом». Також у Законі перераховані види експертизи, які можуть проводитися у межах адміністративного провадження – додаткова, повторна, комісійна.

Виникає запитання щодо строку проведення експертизи. Згідно з ч. 1 ст. 277 КУпАП загальний строк розгляду справи становить 15 днів з дня одержання уповноваженим органом чи посадовою особою протоколу та інших матеріалів справи. На проведення експертизи потрібен час, оскільки згідно зі ст. 273 КУпАП експерт повинен ознайомитися з матеріалами справи, за потреби заявити клопотання про надання йому додаткових матеріалів, які необхідні для дачі висновку, оформити висновок. За таких умов експерт може об'єктивно не вкластися у часові межі, окреслені у ст. 277 КУпАП, а серед підстав для зупинення розгляду справи проведення експертизи не зазначено. З метою запобігання безпідставному затягуванню розгляду справи суди все ж зупиняють провадження у справі на час проведення експертизи, висновок якої може пришвидшити оцінку обставин справи. Прикладом для врегулювання має стати ЗАП України, у ч. 2 ст. 64 якого зазначено, що «адміністративний орган може зупинити адміністративне провадження, у тому числі за заявою особи, у разі призначення адміністративним органом експертизи – до одержання її результатів» (пункт 4).

Аналізуючи деякі рішення в справах про адміністративні правопорушення, можна помітити, що доволі часто вирішується питання про призначення експертизи у справах про порушення митних правил, зокрема питання щодо відповідності транспортного засобу заводській конструкції, що пов'язане зі встановленням вартості переміщуваного товару. Наприклад, у справі № 461/1156/23 про порушення митних правил, у якій остаточне рішення прийняв Львівський апеляційний суд 2 квітня 2024 р., для правильної кваліфікації діяння суд постановою призначив декілька видів судової експертизи: товарознавчу, судову автотехнічну та трасологічну.

На жаль, в умовах правового режиму воєнного стану набувають поширення випадки, коли деякі особи діють усупереч вимог законодавства, приховуючись за волонтерською діяльністю.

За результатами експертизи готується висновок. У Науково-практичному коментарі до ЗАП України наведено визначення висновку експерта – це «документ, який складається за результатами проведення експертизи у письмовій (в тому числі електронній) формі, який містить детальний опис проведених досліджень, їх результатів, а також відповіді на запитання, якщо такі були поставлені адміністративним органом у рішенні про призначення експертизи» [14, с. 326]. Хоча безпосередньо в ЗАП України не встановлена форма висновку експерта. Натомість у пункті 4.23 Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень, затвердженої наказом Міністерства юстиції України у редакції від 26.12.2012 №1950/5 визначено: «Оформлення клопотання експерта, висновку експерта (експертів), додатків до нього та повідомлення про неможливість надання висновку в електронній формі здійснюється з накладанням кваліфікованого електронного підпису експерта із засвідченням його кваліфікованою електронною

печаткою експертної установи (одноразово на кожному файлі)». З цього випливає, що висновок експерта може мати і паперову (письмову), і електронну форму. Проте, як слушно зауважено, «такі зміни не торкнулись інших норм, які донині не передбачають такої форми висновку експерта» [15, с. 14]. Зрештою і в самій Інструкції основна увага приділена оформленню паперового документа. Тож це питання потребує чіткішого нормативного врегулювання, зокрема закріплення в адміністративно-деліктному законодавстві.

Питанню експертизи значна увага приділена у КПК України, зокрема відповідно до ст. 242 експерта або експертів можуть залучати сторони кримінального провадження або слідчий суддя за клопотанням сторони захисту у встановлених КПК України випадках та порядку. Крім цього, щодо визначених у КПК України питань слідчий або прокурор зобов'язані забезпечити проведення експертизи. Крім того, слушним є застереження, яке містить ст. 69 КПК України: «не можуть бути експертами особи, які перебувають у службовій або іншій залежності від сторін кримінального провадження або потерпілого». Експерт є суб'єктом, який прирівняний до осіб, уповноважених на виконання функцій держави і на якого поширюється дія Закону України «Про запобігання корупції» (п. б п. 2 ч. 1 ст. 3). Такі застереження варто закріпити і в адміністративно-деліктному законодавстві. Важливим є положення, яке міститься у ч. 10 ст. 101 КПК України: «Висновок експерта не є обов'язковим для особи або органу, яка здійснює провадження, але незгода з висновком експерта повинна бути вмотивована у відповідних постанові, ухвалі, вирoku». Подібне варто закріпити в адміністративно-деліктному законодавстві.

Висновки. В адміністративно-деліктному провадженні залучення експерта дає можливість повніше з'ясувати обставини справи, що сприятиме у належній його правовій кваліфікації і прийнятті обґрунтованого рішення (постанови про адміністративне правопорушення). Потребує уніфікація норм щодо процедури проведення експертизи і визначення статусу експерта в адміністративно-деліктному провадженні, оскільки існують різні підходи щодо регулювання цих питань у Кодексі України про адміністративні правопорушення і Митному кодексі України. Адміністративно-деліктне провадження є різновидом адміністративних проваджень, тому варто врахувати процедурні норми Закону України «Про адміністративну процедуру». З метою удосконалення процедури проведення експертизи в справах про адміністративні правопорушення потрібно належно врегулювати низку питань, зокрема: чітко визначити коло суб'єктів, які можуть ініціювати призначення експертизи; віднести проведення експертизи до підстав для зупинення провадження в справі; визначити форму висновку експерта і на рівні адміністративно-деліктного законодавства закріпити і письмову, і електронну форми такого висновку.

Список використаних джерел

1. Про адміністративні правопорушення : Кодекс України (1984 р.), зі змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text> (дата звернення: 02.11.2024).
2. Про адміністративну процедуру : Закон України (17.02.2022) зі змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-20#Text>.
3. Банчук О. А. Доповідь «Адміністративно-деліктне законодавство в європейських державах і пропозиції щодо його реформування в Україні». *Юридичний науковий електронний журнал*. 2006. № 2. С. 183– 185. URL: http://www.lsej.org.ua/2_2016/53.pdf.
4. Савіцька В. В. Актуальні питання адміністративно-деліктного права України. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*. 2024. Серія ПРАВО. Вип. 84. Ч. 3. С. 186– 191. URL: <https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2024/09/30-2.pdf>.

5. Кузьменко О. В. Теоретичні засади адміністративного процесу : монографія. Київ : Атіка. 2005. 352 с.
6. Кримінальний процесуальний кодекс України (2012) зі змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#n935>.
7. Адміністративне право України : підручник / за ред Ю. П. Битяка Харків : Право, 2000. 520 с.
8. Янюк Н. В. Участь експерта у провадженні в справах про адміністративні правопорушення: прогалини у правовому регулюванні. *Судово-експертна діяльність: збереження наукового та кадрового потенціалу в умовах воєнного стану* : збірник IV Всеукраїнського форуму судових експертів (м. Львів, 7 червня 2024 р.). Одеса : Видво «Юридика». 2024. С. 416–419. URL: <http://ndekc.lviv.ua/pdf/law.pdf>.
9. Коломоєць Т. О. Адміністративне право України: Академічний курс : підручник. Київ : Юрінком Інтер, 2011. 576 с.
10. Колпаков В. К. Адміністративне право України : підручник. Київ : Юрінком Інтер, 1999. 737 с.
11. Когут О. В. Правовий статус експерта в адміністративному процесі. *Вісник Хмельницького регіонального університету управління та права*. 2002. № 3. С. 97–103
12. Митний кодекс України (2012) зі змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text> (дата звернення: 02.11.2024).
13. Трубіна В. М., Середа А. В. Організаційно-правове забезпечення здійснення експертиз в митній сфері. *Правові горизонти / Legal horizons*. 2018. URL: <https://old.legalhorizons.com.ua/uk/journals/vip-11-24-2018>.
14. Про адміністративну процедуру : науково-практичний коментар до Закону України / авт. колектив : О. Ф. Андрійко, В. М. Бевзенко та ін. ; за заг. ред. В. П. Тимошука. Київ, 2023. 545 с. URL: <https://www.rada.gov.ua/uploads/documents/74413.pdf>.
15. Вілінський Максим. Електронний висновок експерта: теоретичні основи та практичний аспект. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки*. 2(126). 2023. С. 10–19. URL: <https://legal.bulletin.knu.ua/article/view/1116/2164>.

References

1. *Pro administratyvni pravoporushennia : Kodeks Ukrainy (1984 r.) zi zminamy*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text> (data zvernennia: 02.11.2024).
2. *Pro administratyvnu protseduru : Zakon Ukrainy (17.02.2022) zi zminamy*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-20#Text>.
3. Banchuk, O. A. (2006). Dopovid «Administratyvno-deliktne zakonodavstvo v yevropeiskykh derzhavakh i propozytsii shchodo yoho reformuvannia v Ukraini». *Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal*. № 2. S. 183–185. http://www.lsej.org.ua/2_2016/53.pdf.
4. Savitska, V. V. (2024). Aktualni pytannia administratyvno-deliktneho prava Ukrainy. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho Natsionalnoho Universytetu. Serii PRAVO*. Vyp. 84. Ch. 3. S. 186–191. Retrieved from <https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2024/09/30-2.pdf>.
5. Kuzmenko, O. V. (2005). *Teoretychni zasady administratyvnoho protsesu* : monohrafiia. Kyiv : Atika. 352 s.
6. *Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy (2012) zi zminamy*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#n935>.
7. Yaniuk, N. V. (2024). Uchast eksperta u provadzhenni v spravakh pro administratyvni pravoporushennia: prohalyny u pravovomu rehuliuванні. *Sudovo-ekspertna diialnist: zberezhennia naukovooho ta kadrovoho potentsialu v umovakh voiennoho stanu* : Zbirnyk IV Vseukrainskoho forumu sudovykh ekspertiv (m. Lviv, 7 chervnia 2024 r.). Odessa : Vyd-vo «Iurydyka». S. 416–419. Retrieved from <http://ndekc.lviv.ua/pdf/law.pdf>.

8. *Administratyvne pravo Ukrainy* : pidruchnyk (za red. prof. Yu. P. Bytiaka). Kharkiv : Pravo, 2000. 520 s.
9. Kolomoiets, T. O. (2011). *Administratyvne pravo Ukrainy: Akademychnyi kurs* : pidruchnyk. Kyiv : Yurinkom Inter. 576 s.
10. Kolpakov, V. K. (1999). *Administratyvne pravo Ukrainy*: pidruchnyk. Kyiv : Yurinkom Inter. 737 s.
11. Kohut, O. V. (2002). Pravovyi status eksperta v administratyvnomu protsesi. *Visnyk Khmelnytskoho rehionalnoho universytetu upravlinnia ta prava*. № 3. S. 97– 103.
12. *Mytnyi kodeks Ukrainy (2012) zi zminamy*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text> (data zvernennia: 02.11.2024).
13. Trubina, V. M., Sereda, A. V. (2018). Orhanizatsiino-pravove zabezpechennia zdiisnennia ekspertyz v mytnii sferi. *Pravovi horyzonty / Legal horizons*. Retrieved from <https://old.-legalhorizons.com.ua/uk/journals/vip-11-24-2018>.
14. *Pro administratyvnu protseduru : Naukovo-praktychnyi komentar do Zakonu Ukrainy / avt. kolektyv* : O. F. Andriiko, V. M. Bevzenko ta in. ; za zah. red. V. P. Tymoshchuka. Kyiv. 2023. 545 s. Retrieved from <https://www.rada.gov.ua/uploads/documents/74413.pdf>.
15. Vilinskyi, Maksym. (2023). Elektronnyi vysnovok eksperta: teoretychni osnovy ta praktychnyi aspekt./ *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Yurydychni nauky*, 2 (126). S. 10–19. Retrieved from <https://legal.bulletin.knu.ua/article/view/1116/2164>.

PARTICIPATION OF AN EXPERT IN THE ADMINISTRATIVE-DELICT (TORT) PROCEEDINGS: PROBLEMS OF LEGAL REGULATION

Nataliya Yanyuk

*Ivan Franko National University of Lviv,
1, Universytetska Str., Lviv, Ukraine, 79000,
e-mail: nataliya.yanyuk@lnu.edu.ua
ORCID ID:0000-0001-6427-2599*

The article considers the issues of ensuring the functioning of the institute of expert examination in the administrative-delict (tort) proceedings. The concept of administrative tort proceedings is disclosed, its task is defined, as well as its content is characterized. The relationship between administrative proceedings and administrative-delict proceedings is determined.

The author highlights the procedure for appointment of expert examination, as well as the status of experts. As a result of the analysis of legislative acts regulating the relevant legal relations, the main gaps in legal regulation of expert examination are revealed.

The Code of Ukraine on Administrative Offences is stated to define the persons who can appoint an expert examination, but not to establish who initiates it.

On the basis of the analysis of the Code of Administrative Offenses, it is possible to draw a conclusion that a person who is subject to administrative liability cannot submit a request for the appointment of expert examination. The Law of Ukraine "On Administrative Procedure" more clearly regulates the issue of appointment of expert examination. Under Article 57 of the Law of Ukraine "On Administrative Procedure", an administrative body can appoint an expert examination with the definition of an expert or an expert institution as well as the questions of the examination both on its own initiative and at the request of a interested person.

In cases of administrative offenses, it is often necessary to carry out an expert examination. Since administrative-delict proceedings are one of the types of administrative proceedings, it is

advisable to take into account the positive procedural norms of Law of Ukraine "On Administrative Procedure".

Today, there is an urgent need to improve the legal regulation of the procedure for involving an expert in proceedings on administrative offenses. In practice, the question of appointing an expert in cases of the violation of customs rules, for example, regarding the conformity of the vehicle to the factory design, or determining the value of goods moving across the customs border, often arises.

As a result of the analysis of normative legal acts regulating the procedure for conducting professional expert examination, legislative gaps are revealed. A conclusion is made about the need to improve legal regulation in this area.

It is noted that the legislation lacks a single approach to the procedure for the appointment of expert examination in the administrative proceedings. The article formulates the recommendations aimed at improving the legal regulation of expert examination through the unification of procedural norms, including the initiation of expert examination, the terms of expert examination, and the form of the expert's opinion.

Keywords: administrative offence, expert examination, digital expert's opinion, expert's opinion.

*Стаття: надійшла до редакції 14.10.2024
прийнята до друку 19.11.2024*